

Pek Boris in prijatelji

PEDAGOŠKO GRADIVO 4+

ANIMATEKA

Kazalo

2	<u>UVOD</u>
3	<u>KIKIRIKI</u>
5	<u>BORISOVA PEKARNA</u>
7	<u>OČKA JE VELIK, JAZ SEM MAJHNA</u>
9	<u>SOMNI</u>
11	<u>BAZEN</u>
13	<u>POLH</u>
15	<u>OCENJEVALNIK</u>
16	<u>NARIŠI SVOJ NAJLJUBŠI PRIZOR!</u>

Pedagoško gradivo je namenjeno strokovnim delavcem vzgojno-izobraževalnih zavodov in staršem. Veseli bomo vaših odzivov in poročil o uporabi gradiva ter fotografij in posnetkov otroške ustvarjalnosti; pošljete jih lahko na naslov: petra.gajzler@animateka.si.

Kolofon

Pedagoško gradivo
PEK BORIS IN PRIJATELJI

**UREDILA
BESEDILA**

Petra Gajžler
Petra Gajžler, Barbara Kelbl
Besedila za filme Borisova pekarna, Somni in Bazen so iz pedagoških gradiv, ki so nastala v sklopu festivala Animateka 2024 pod avtorstvom Barbare Kelbl. Besedila ob filmih Kikiriki, Očka je velik, jaz sem majhna in Polh je pripravila Petra Gajžler.

**OBLIKOVANJE
JEZIKOVNI PREGLED
SLIKOVNO GRADIVO**

Matic Brinc
Maja Ropret
Jelle Janssen (Kikiriki), Folimage, Gebeka Films, Nadasdy Film, Adriatic Animation (Borisova pekarna), Anya Ru, Masha Rummyantseva (Očka je velik, jaz sem majhna), Talking Animals (Somni), Cat Pics/SRF (Bazen), Film Bilder (Polh)

DISTRIBUCIJA

Animateka

V digitalni obliki izdalo: Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta, 2025

Pedagoško gradivo je nastalo v okviru delovanja mreže festivalov AFN (Animation Festival Network) in s podporo podprograma EU Ustvarjalna Evropa MEDIA.

Uvod

Filmski program **Pek Boris in prijatelji** prinaša izbor šestih sodobnih animiranih filmov, ki so namenjeni **otrokom od 4. leta starosti**. Slogovno in likovno raznovrstni filmi otroke popeljejo v svet domišljije, toplih zgodb in zabavnih pustolovščin, hkrati pa odpirajo prostor za pogovor o različnih **čustvih**, kot so ljubosumje, žalost in strah, o **sanjah**, ki so lahko tudi neprijetne, o pomembnosti **samosprejemanja** ter o pomenu skupnosti in **medsebojni pomoči**.

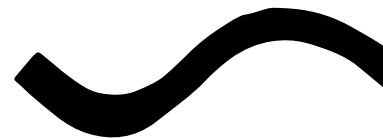
Pedagoško gradivo, ki je pred vami, ponuja **izhodišča za pogovor**, ki vam bodo v pomoč pri refleksiji zgodb, **ideje za dodatne dejavnosti**, s katerimi bodo otroci lahko skozi igro in umetnost poglobili svoje doživljanje filmov, ter **kratke opise tehnik animiranja**, ki razkrivajo, kako so filmi nastali. Otroci bodo lahko na koncu izrazili svoje vtise o filmih s simboli ter narisali prizor, ki jih je najbolj navdušil.

Kikiriki Kukuleku

Jelle Janssen,
Nizozemska, Velika Britanija, 2024, 3'04", brez dialogov

Petelin, ki ne zna kikirikati, odkrije piskajočo igračo in z njo postane prava zvezda kokošnjaka – dokler ne ugotovi, da biti glavni ni vedno najbolj zabavno!

Izhodišča za pogovor

Primerjajte oba petelina. V čem se razlikujeta? Mlajši petelin, ki je manjši in ima oranžen greben, zgodaj zjutraj tik pred sončnim vzhodom odpre kljun, da bi zakikirikal, vendar mu ne uspe. Zdi se, da ne more kikirikati tako, kot to zna večji petelin z rdečim grebenom.

Kako se ob tem počuti mlajši petelin? Kako vidimo, da žalosten?

Ali se njegovo razpoloženje spremeni, ko odkrije piskajočo igračo? Kako se počuti, ko z igračo preglasi večjega petelina z rdečim grebenom? Kako se ob tem počuti veliki petelin?

Kako se film konča?

Ali se tudi vam kdaj zgodi, da česa ne zmorete? Kako se takrat počutite? Kaj lahko naredimo, kadar se tako počutimo? Kako lahko pomagamo nekemu, ki se mu zgodi kaj podobnega kot petelinu?

Opazujmo, kako smo si med seboj različni. Nekateri so visoki, drugi majhni. Nekdo teče zelo hitro, drugi pa najde hitre rešitve pri sestavljanjankah. Vsak od nas je drugačen in prav to nas dela posebne. Včasih se počutimo žalostni kot petelin, ker nečesa ne zmoremo, ali smo celo ljubosumni in si želimo, da bi tudi mi zmogli to, kar zmore nekdo drug. V takih trenutkih nam pomaga, da pomislimo na vse stvari, ki jih znamo in zmoremo.

Ideje za dodatne dejavnosti

Ustvarimo petelina iz odtisa dlani! Roko dobro premažite z izbrano barvo (lahko uporabite rdečo, oranžno, rumeno ali katero drugo barvo). Položite dlan na papir in pritisnite, da se lepo odtisne. Prsti na odtisu bodo perje na repu petelina, dlan je telo, palec pa njegova glava. Nato dorišite podrobnosti. Na glavi narišite oko, kljun in rdeč greben, dodajte noge in uporabite različne barve za pisan petelinji rep. Risbo lahko dopolnite s travo, soncem ali kokošmi.

O tehniki animiranja

Film je posnet v tehniki lutkovne stop animacije. Da v filmu dosežemo gibanje petelinov, moramo fotografirati vsak njun premik. Ko sličice predvajamo v zaporedju in dovolj hitro, ustvarimo občutek gibanja. Za 1 sekundo filma je potrebnih kar 24 fotografij.

Lutki petelinov sta narejeni iz lesenih delov, ki so povezani z žičkami, da se lahko premikajo. Petelina imata zamenljive glave, kljune in repe. Kadar je bil petelin žalosten, so ustvarjalci pokončno stoječo glavo zamenjali s povešeno. Različno odprte kljune so menjavali, da so pričarali odpiranje in zapiranje kljuna med kikirikanjem.

Borisova pekarna

La Boulangerie de Boris

Maša Avramović,
Francija, Švica, Hrvaška, 2023, 8'15", brez dialogov

Vaški pek Boris vsako jutro speče svež hrustljiv kruh in pecivo za vse sosede. Potem pa ... Ačih! Boris začne kihati in kar ne more nehati. Postal je alergičen na moko. Kako bo zdaj oskrboval vaščane s pekovskimi dobrotami?

Izhodišča za pogovor

Kaj počne Boris, kakšno delo ima? Kaj vse mora narediti, da lahko speče kruh? Ali imajo otroci in drugi vaščani radi Borisov kruh? Kako ste to ugotovili?

Ste na stenah pekarnice opazili kakšne slike/fotografije? Zakaj so tam – o čem nam pripovedujejo?

Zakaj Boris kiha? Zakaj postane žalosten? Ali pek lahko peče kruh, če je alergičen na moko? Kdo priskoči Borisu na pomoč? Se film konča srečno? Kdo bo zdaj pekel kruh in pecivo za vaščane?

Kaj bi vi pekli, če bi imeli pekarno? Bi bile to torte velikanke, piškoti na kilograme, slasten kruh s čarobnimi močmi? Kako pa bi se vaša pekarna imenovala? Vas pek Boris spominja še na kakšnega peka iz slikanice, ki jo poznate? Preberite skupaj še enkrat Pekarno Mišmaš. Kdo pomaga peku v tej zgodbi?

Ideje za dodatne dejavnosti

Skupaj v vrtcu ali doma specite piškote! Naredite si še pekovske kape! Mmm, kako slastni so videti vaši piškoti, prinesite jih še nam, da jih pokusimo.

O tehniki animiranja

Film je videti, kot bi v njem oživila čudovita knjižna slikanica, polna nežnih barv. Avtorica Maša Avramović tudi v resnici zelo rada riše. Ta film je narisala s pomočjo računalnika, čeprav je videti, kot bi ga risala na roko z barvicami. Poleg filmov riše tudi ilustracije. Kakšna je razlika med animatorjem in ilustratorjem?

Recept za Borisove piškote

Sestavine:

- 250 g moko
- 125 g masla (sobne temperature)
- 100 g sladkorja
- 1 jajce
- 1 vaniljev sladkor ali nekaj kapljic vaniljevega ekstrakta

Kako jih naredimo?

1. Zmešamo – V skledi zmešamo maslo in sladkor, da dobimo mehko maso.
2. Dodamo – Primešamo jajce in vaniljev sladkor.
3. Vmešamo moko – Počasi dodamo moko in z rokami zgnemo mehko testo.
4. Oblikujemo – Testo razvaljamo in iz njega izrežemo piškote (lahko uporabimo modelčke v obliki zvezdic, srčkov ali živalic).
5. Pečemo – Piškote položimo na pekač, obložen s papirjem za peko, in jih pečemo v pečici pri 180 °C približno 10–12 minut, dokler ne postanejo zlato rjavi.

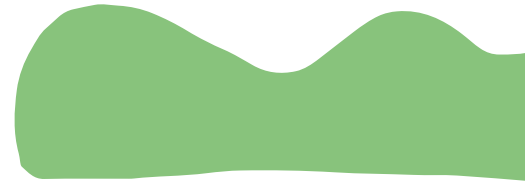
Nasvet: Po želji jih lahko okrasimo s stopljeno čokolado, posipom ali marmelado.

Očka je velik, jaz sem majhna Papa Is Big, I Am Small

Anya Ru, Masha Rumyantseva,
Italija, Rusija, 2021, 3'12", brez dialogov

Deklica se mora posloviti od očeta mornarja, ki odhaja na dolgo potovanje. Ker ga močno pogreša, njena domišljija začne ustvarjati čarobne trenutke, ki zapolnijo praznino hrepenenja.

Izhodišča za pogovor

Kaj je očka po poklicu in kam se odpravlja? Kaj počnejo mornarji na ladji? Mornarji so tisti pogumni ljudje, ki pomagajo ladji pri plovbi. Pripravljajo vrvi in jadra, skrbijo, da je ladja urejena, in pomagajo pri tovoru. Ko so na odprtem morju, opazujejo vreme, valove in pomagajo kapitanu, da ladja varno pluje. Mornarji potujejo daleč in vidijo veliko čudovitih krajev in pristanišč. To je pravi poklic za nekoga, ki ima rad morje, ladje in pustolovščine. Včasih je mornarjem tudi težko, saj so dolgo časa na ladji in pogrešajo svojo družino in prijatelje. Delo mornarja pa je lahko zaradi nepredvidljivih vremenskih in naravnih pojavov, kot so na primer nevihte, razburkano morje ali ledene gore, tudi nevarno. Kako se očka in deklica počutita, ko se poslavljata? Kaj vse si domišlja deklica, medtem ko pogreša očka? Kdaj pa vi pogrešate mamico ali očka? Kaj naredite, da vam je lažje? Kako se počutite in kaj naredite, ko se spet vidite?

Ideje za dodatne dejavnosti

Z otroki se pogovorite o tem, kako so videti zdaj in kako se vidijo v prihodnosti. Otroci

naj na eno polovico večjega lista papirja narišejo sebe, kakršni so zdaj – svoje telo, lase, oblačila, stvari, ki jih imajo radi. Vprašajte jih: Kaj mislite, kakšni boste, ko boste veliki? Kaj boste znali početi? Kako se boste oblačili? Na drugo polovico lista naj narišejo sebe kot odraslega človeka – lahko dodajo poklic, ki si ga želijo opravljati, ali stvari, ki jih bodo znali početi. Vsak otrok lahko predstavi svojo risbo in pove, kaj bo znal, ko bo večji. Če želite, lahko risbe predstavite na razstavi “Kako rastemo”.

O tehniki animiranja

Film je narejen v kombinirani tehniki, ki vključuje tradicionalno risano tehniko in digitalno izrezanko. Najprej je ilustratorka Masha Rumyantseva na papir narisala deklico, očka, ladjo, morje in ozadja. Potem so te risbe z optičnim bralnikom prenesli na računalnik, kjer so jih s pomočjo posebnih programov izrezali in jih pripravili za animacijo. Pri likih, kot sta deklica in oče, so izrezali posebej roke, noge, usta, oči in druge dele telesa. Nato so jih sestavili in s pomočjo računalniškega programa oživili, tako da so ustvarili gladko in naravno gibanje likov. Ta tehnika filmu daje topel, ročno izdelan videz, hkrati pa omogoča dinamično in tekočo animacijo.

Somni

Sonja Rohleder,
Nemčija, 2023, 3'15", brez dialogov

Sonce zaide in oči se zapirajo. Opica se ziblje med zelenimi listi in nežno odpluje v spanec. Njen sanjski svet nenadoma postane temnejši, bolj pisan in divji. Na poti skozi noč jo spremljajo skrivnostne rastline, bitja in oblike. *Somni* je filmska uspavanka.

Izhodišča za pogovor

S čim mala opica pokaže, da je utrujena? Kaj se zgodi z njo, ko zaspi? Kakšna je njena pot med drevesi? So barve nežne, žive, mračne, bleščeče? Kako se spreminjajo? Kaj vidimo, ko se stemni? Se tudi vaši občutki med gledanjem spreminjajo? Ste tudi vi postali zaspani? Vam je bilo kdaj tudi neprijetno, vas je bilo kaj strah? Kakšna je bila glasba v filmu? Kako se je spreminjala?

Kaj bi lahko pomenil naslov filma *Somni*?

Na kaj vas spominja beseda? *Somni* pomeni spanje, pa tudi sanje in sanjarjenje, ko nam misli odplujejo stran.

Kam prispe mala opica na koncu filma? Kdo jo objame? Kako se takrat počuti? Kaj storite vi, kadar ste zaspani? Kaj vas najlepše zaziba v spanec? Ob kom najlepše zaspate? Tudi vi radi v sanjah potujete in letite? So občutki prijetni? So kdaj tudi neprijetni?

Ideje za dodatne dejavnosti

Poslušajte džez glasbo, kakršno ste slišali v filmu. Prepustite se ji. Kako se na glasbo odziva vaše telo – kako se gibajo roke, noge, trebuh in glava?

Spoznajte in preizkusite tolkala, s katerimi so ustvarili glasbo v filmu (marimbo, vibrafon, koncertne zvonce ...). Imate tudi vi kakšna tolkala, recimo ksilofon, zvončke? Zaigrajte nanje.

Ustvarite glasbilo še sami – s školjkami, kamenčki in drugimi naravnimi materiali lahko naredite vetrne zvončke, ki vas bodo zazibali v sen.

O tehniki animiranja

Avtorica si je zamislila film, v katerem bodo oživeli liki in predmeti preprostih oblik, kot da bi jih izrezala iz papirja, le da si je pri risanju, rezanju in animiranju pomagala z računalnikom. To tehniko imenujemo računalniška 2D kolažna animacija ali izrezanka. Pri ustvarjanju je uporabila močne rdeče in vijolične ter nežne zelene in modre barve, vse pa zažarijo na temnem ozadju.

Bazen Tümpel

Lena von Döhren, Eva Rust,
Švica, 2023, 8'30", brez dialogov

Jata sledov med potovanjem po širnem morju ustvarja čudovite oblike. Ko jo nenadoma napadejo galebi, se majhen sled znajde v plimnem bazenu in tam obtiči. Medtem ko obupano išče izhod, ugotovi, da tam živijo številne morske živali. In zdaj ni časa za strah: združiti morajo moči, saj se bodo le tako lahko zaščitili pred lačnim galebom.

Izhodišča za pogovor

Kdo so sledi? Sled je vrsta morske ribe, podobna sardeli. Kaj vse se pripeti sledu v filmu? Kam se skriva pred galebi? Koga vse tam sreča? Ste opazili, da sledi spuščajo drobne mehurčke, kot da bi prdeli? V resnici se sledi pogovarjajo tako, da spuščajo prdeče mehurčke, ki trajajo dobrih pet sekund. Včasih pa še dlje: najdaljši doslej izmerjeni pogovor-prdec je trajal približno 30 sekund. Bi vam bilo všeč, če bi se tudi ljudje pogovarjali s prdenjem?

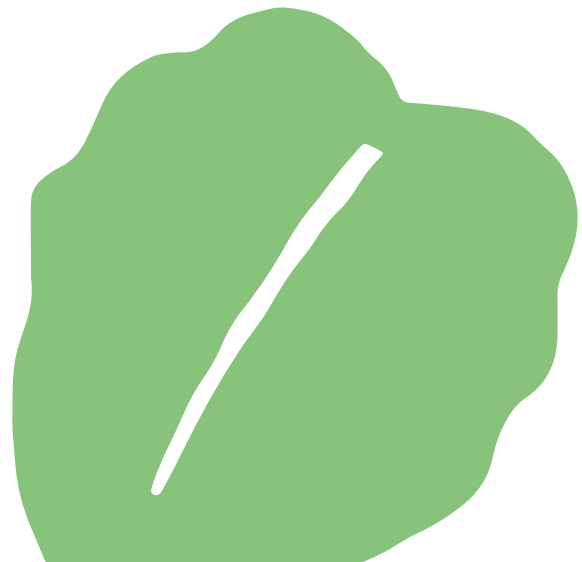
Koliko drugih zanimivih morskih živali še spoznamo v tem filmu! Katere vse ste opazili? Ali veste, da so morske anemone pol živali, pol rastline? Nimajo okostja, imajo pa veliko lovk. Kadar so v nevarnosti, jih lahko skrijejo in so videti kot sluzasti paradižniki. Ali veste, da se galebi ne morejo potopiti globoko pod vodo, ker je med njihovimi peresi zrak? Pa da raki čistijo vodo, iz nje izločajo bakterije in celo strupe? In da morske zvezde nimajo srca, krvi in možganov, lahko pa jim zraste novi ud, če prejšnjega izgubijo? Da so hobotnice zelo pametne? Katere morske živali imate najraje vi?

Ideje za dodatne dejavnosti

Morski bazen lahko ustvarimo tudi sredi zime v igralnici ali dnevni sobi. Napolnite bazen s peskom, školjkami, izrežite morske živali in rastline. Prinesete lahko udoben ležalnik, sončna očala in se ob »morju« spočijete, kadar ste utrujeni ali si zaželite toplino. Manjka le še sladoled!

O tehniki animiranja

Avtorici sta z risbo, barvami in zvoki morja ustvarili pravo morsk pustolovščino. Film je ustvarjen v 2D računalniški risani animaciji. Za vsak premik sta narisali novo risbo, le da sta barvice in papir zamenjali z računalniško tablico za risanje in programsko opremo.

Polh

Dormouse

Julia Ocker,
Nemčija, 2022, 3'37", brez dialogov

Polh se pripravlja na praznovanje svojega rojstnega dne, a se njegovi načrti zapletejo, ko ga premaga neustavljiva potreba po zimskem spanju.

Izhodišča za pogovor

Kako se polh pripravlja na praznovanje svojega rojstnega dneva? S čim ga bo za rojstni dan presenetil medved? Koliko je polh star?

Medtem ko medved pripravlja torto, polha premaga zimsko spanje. Zakaj je polh zaspal in koliko časa je spal? Kako vemo, da je preteklo eno celo leto? Kaj se je zgodilo z medvedom, ko se je polh zbudil?

Polhi se v naravi v zimskih mesecih odpravijo na zimsko spanje. Pozimi spijo kar šest mesecev, da preživijo mrzle dni. Preden se odpravijo na zimovanje, si pripravijo zalogo orehov, lešnikov in sadja. Naštejte še kakšno žival, ki se poleg polha odpravi na zimsko spanje. Kako pa vi najraje praznujete svoj rojstni dan? Ali dan pred rojstnim dnevom od vznemirjanja kdaj težko zaspate?

Ali ste se ob filmu kaj nasmejali?

Kaj se vam je zdelo smešno?

Ideje za dodatne dejavnosti

Medved polhu za rojstni dan zabruna Vse najboljše! Ali vam je bila njegova medvedja verzija všeč? Poskusite še vi! Pesem Vse najboljše zamukajte, zamijavkajte, zakikirikajte, zalajajte ...

Otroci se lahko igrajo igro *Polh spi*. En otrok je polh in »spi«, drugi pa ga poskusijo čim bolj nežno zbuditi.

O tehniki animiranja

Film so ustvarili v tehniki 2D računalniške risane animacije, pri čemer so like in ozadja s posebnim pisalom risali kar na zaslon računalka. Pri risanju likov in ozadij so uporabljali živahne enobarvne ploskve. Tako je delo potekalo veliko hitreje, obenem pa so prihranili kar velik kup papirja.

OCENJEVALNIK

OCENI FILME, KI STE SI JIH OGLEDALI, NA KONCU PA IZBERI NAJLJUBŠEGA! FILME OCENIŠ TAKO, DA POBARVAŠ USTREZEN SIMBOL. SVOJE OCENE PRIMERJAJ Z OCENAMI PRIJATELJEV. POGOVORITE SE O TEM, ZAKAJ SO VAM BILI NEKATERI FILMI BOLJ VŠEČ KOT DRUGI.

LEGENDA

☆ FILM MI JE BIL ZELO VŠEČ

□ FILM MI NI BIL VŠEČ

○ FILM MI JE BIL MALO VŠEČ, MALO PA NE

△ FILMA NISEM RAZUMEL_A

NARIŠI SVOJ NAJLJUBŠI PRIZOR

**ZAPRI OČI IN POMISLI, KATERI FILMSKI
PRIZOR SE TI JE NAJBOLJ VTISNIL V
SPOMIN. NARIŠI GA!**